

Täysistunto

Tiistai 20.6.2023 klo 11.20—15.37

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain 40 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 5/2023 vp

Valiokunnan mietintö StVM 1/2023 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Petteri Orpo: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 1/2023 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Keskustelu, edustaja Juvonen.

Keskustelu

11.25 **Arja Juvonen ps:** Arvoisa herra puhemies! Arvoisa pääministeri, lämpimät onnittelet toimeenne.

Arvoisat edustajat! Olen hämmentynyt siitä, että sosiaali- ja terveysvaliokunnan puheenjohtaja ei ole täällä esittelemässä tätä mietintöä. Tämä on nimittäin sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö, ja nyt on ensimmäinen käsittely. Kysymyksessä on hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain 40 §:n muuttamisesta, eli me puhumme erittäin tärkeästä asiasta. Meillä on takana koronavirusi, meillä on vaikeat vuodet, ja tartuntatautitietous on tullut meille kaikille varsin hyvin tietoisuuteen ja selväksi se, millaisessa maailmassa me elämme.

Tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tartuntatautilakia siten, että terveydenhuollon toimintayksikössä työskentelevällä henkilöstöllä olisi jatkossa oikeus saada tietoja Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen ylläpitämistä tartuntatautirekistereistä. Tiedonkulku on äärettömän tärkeää ja se, että me pystymme torppaamaan tartuntataudit ja niiden leviämisen. Tiedonkulku on äärettömän tärkeää.

Tämän lakiesityksen mukaan Terveiden ja hyvinvoinnin laitos voisi jatkossa luovuttaa ylläpitämistään tartuntatautirekistereistä tietoja aluehallintoviraston, hyvinvointialueen ja HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaavan lääkärin lisäksi myös muulle tartuntatautien torjuntaan osallistuvalla hyvinvointialueen ja HUS-yhtymän terveydenhuollon toimintayksikön henkilöstölle siinä laajuudessa kuin se on tartuntatautien torjuntatyöhön kuuluvien tehtävien vuoksi välttämätöntä — eli tärkeä asioiden parantaminen ja laajentaminen, mutta tähän sisältyy myös jotakin huomioitavaa.

HUSin lausunnossa todettiin viimeisessä kappaleessa ongelma, jota tämän yhden pykälän korjaaminen ei kuitenkaan paranna. Tartuntatautilakia on tulkittu niin, että tartuntataudeista vastaavan lääkärin alaisuudessa toimivat muut henkilöt ovat voineet tietoja käsitellä ja myös luovuttaa annettujen ohjeiden mukaisesti. Nyt tulkinta on kuitenkin muuttunut niin, etteivät muut henkilöt kuin tartuntataudeista vastaava lääkäri henkilökohtaisesti voisi tietoja käsitellä tai luovuttaa. Tämä tulkinta jättää merkittävän osan tartuntatautien torjun-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 14/2023 vp

taan nyt käytetystä henkilöstöressurssista hyödyntämättä. Siksi onkin erittäin tärkeää, että moniammatillinen toimintamalli todetaan tartuntatautilaissa. Tämä tarkoittaa sitä, että laki on todennäköisesti myös vielä päivitettävä.

Valiokunta toteaa tässä mietinnössään lopussa näin: ”Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa tuotiin esille myös sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisuudistuksen jälkeen esille tulleita tartuntatautilain muita kiireellisiä muutostarpeita koskien tietojen luovuttamista ja käsittelyä tartuntatautien torjuntatyössä. Valiokunta pitää tärkeänä, että tarvittavat lainmuutokset havaittujen epäkohtien poistamiseksi selvitetään ja eduskunnalle annetaan asiasta hallituksen esitys mahdollisimman pian.”

Arvoisa puhemies! Pohdin valiokunnassa tätä mietintöä käsiteltäessä sitä, olisiko tähän pitänyt kytkeä jonkunlainen lausuma. Se olisi voinut kuulua esimerkiksi näin: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus kiirehtii tartuntatautilain kokonaisuudistusta ja tuo eduskunnalle esityksen, jossa muuttuneista tulkintakäytännöistä johtuneet ongelmat korjataan ja moniammatillisen toimintamallin hyödyntäminen mahdollistetaan täysimääräisesti.” En nyt tätä lausumaa kuitenkaan esittänyt, mutta toivon, että ministeriö ja ministeri kuulevat tämän asian ja mahdollisesti tekevät tähän lakiin tarvittavat korjausmuutokset mahdollisimman pian. Tartuntatautien torjunta on meidän kaikkien vastuulla, toki kansalaisten mutta myös terveydenhuollon sektorin, ja siihen kuuluu jokainen alalla toimiva. — Kiitos.

Puhemies Petteri Orpo: Edustaja Risikko.

11.30 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Ihan ensiksi: onnea matkaan, tuleva pääministeri.

Sitten tähän tartuntatautilakiin: Sosiaali- ja terveysvaliokunta käsittelee tätä, ja oltiin hyvin yksimielisiä siitä, että tämä hallituksen esitys on erittäin hyvä, mutta totesimme sen, että nämä kiireelliset muutokset, mitkä nyt on tuotu tänne eduskuntaan, eivät vielä riitä, vaan siellä on aika paljon vielä muutakin sellaista, jonka osalta on huomattu tämän koronatilanteen jälkeen, että tartuntatautilakia pitää muuttaa. Siellä on kahdenasteisia muutostarpeita: niitä, jotka pitää tehdä nopealla tahdilla, ja sitten on tämä kokonaisuudistus. Otimme kantaa tuossa valiokunnan mietinnössä siihen, että toivottavasti hallitus tuo mahdollisimman pian ne nopeaa korjausta vaativat asiat ja sitten myöskin aloittaa jo sen kokonaisuudistuksen. Tartuntatautilaki on yksi meidän tärkeimmistä laeista, mikäli uusia pandemioita tulee, ja tuleehan niitä. — Kiitos.

Puhemies Petteri Orpo: Ja edustaja Elo.

11.31 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveysvaliokunnan jäsenenä haluan kiittää valiokunnan puheenjohtajaa mutta myös koko valiokuntaa tämän asian ripeästi käsittelystä. Viimeistään koronapandemia osoitti, mikä merkitys on sillä, että meidän sote-järjestelmämme pystyy laadukkaasti ja tehokkaasti käynnistämään tartuntatautien torjuntatoimet, ja tietysti ensiarvoisen tärkeää tässä työssä on, että tiedonsaanti ja tietojenvaihto on sujuvaa ja mutkatonta.

Kuten tässä jo edellisistä puheenvuoroista kävi ilmi, lausuntopalautteessa todettiin myös, että aukkoja tietojenkäsittelyyn ja -luovutukseen kuitenkin edelleen jää, ja siksi haluan tässä myös osaltani kehottaa jatkamaan näiden aukkojen paikkaamista jo ennen tar-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 14/2023 vp

tuntatautilain sinänsä tarpeellista kokonaisuudistusta, ja tämänhän myös valiokunta mietinnössään totesi.

Hienoa, että tämä lakimuutos kuitenkin saatiin viipymättä valmisteltua, kun ongelma havaittiin, ja on tärkeätä viedä tämä nyt maaliin.

Puhemies Petteri Orpo: Edustaja Lindén.

11.32 Aki Lindén sd: Arvoisa puhemies! Olemme kuulleet edellä kolme asiantuntevaa ja hyvää puheenvuoroa tästä lakiehdotuksesta, muutoksesta tartuntatautilakiin. Itse käytin lähetekeskustelussa puheenvuoron, enkä lähde toistamaan niitä samoja kysymyksiä.

Yhdyn edustaja Risikon näkemykseen siitä, että tartuntatautilain kokonaisuudistus on niin suuri asia, että täytyy ennen sitä tehdä vielä muutamia osakorjauksia, jotta meillä olisi hyvin toimiva laki. Meillä on kovasti nyt tietysti pandemian valossa arvioitu tätä lakia, joka joutuikin varsinaiseen haptotestiin tietenkin niinä vaikeina aikoina. Haluaisin korostaa, että kun meillä tartuntataudit jaetaan asetuksessa kahteen ryhmään — yleisvaaralliset tartuntataudit, joita on muistaakseni 18, ja valvottavat tartuntataudit, joita on 24 — niin siellä on kovinkin eksoottisia ja toisaalta sitten hyvin tavallisiakin. Siellä on klamydia, siellä on tippuri, siellä on monia tällaisia paljon tavallisempia sairauksia sen ohella, että siellä on myös lepraa ja ruttoa ja muita. Tämä laki on äärimmäisen tärkeä, ja siinä mielessä yhdyn näihin näkemyksiin, mitä kollegatkin tässä esittivät, että nopeasti korjauksia kiireellisimpiin asioihin ja sen päälle sitten kokonaisuudistus.

Edustaja Juvonen otti esille tämän tasapainottelun, joka tässä joudutaan aina tekemään, kun toisaalta lain tehokas toteuttaminen ja tartuntatautiennalta ehkäisy edellyttää hyvää tiedonkulkua mutta näin arkaluontoisissa asioissa salassapitovelvollisuus on ehdoton, niin kuin laissa on säädetty. Siinä mielessä sen henkilöstöryhmän laajentaminen, joka näitä tietoja saa, tukee tartuntatautiennalta ehkäisemistä mutta toisaalta tuo aina riskin sitten salassapitovelvollisuuden rikkomiseen, joten tässä joudutaan tekemään punnintaa, ja minusta se on asiallisesti tehty tässä lakiehdotuksessa.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 5/2023 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisälön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.